

Hem Kitap Hem Film: Kazuo Ishiguro'dan “Beni Asla Bırakma”

Bülent Kılıç

Nobel ödüllü Kazuo Ishiguro 1954 yılında Japonya’da doğdu ancak tüm eğitimi babasının görevi nedeniyle beş yaşında geldiği İngiltere’de tamamladı. 27 yaşındayken yayınlanan üç kısa öyküsüyle başlayan yazarlık yaşamı halen yaşamını sürdürdüğü İngiltere’de devam ediyor. Burada kazandığı pek çok ödülün ardından 2005 yılında yayımlanan “Beni Asla Bırakma-Never Let Me Go” romanı ile Time tarafından İngilizce yazılmış en iyi 100 roman listesine seçildi ve 2017 yılında ise Nobel Edebiyat ödülünü aldı.

İnsan bedeni, organ nakli ve klonlama üzerine yazdığı yarı bilim kurgu, yarı distopik romanında bir aşk üçgeni üzerinden (iki kadın, bir erkek) insan ruhunu ve sonuçları ne olursa olsun sevgi ve aşkın korunması gerektiğini anlatıyor. Özel olarak sağlıklı insanlardan klonlanarak yaratılmış

(üretilmiş) ve çocukluklarından itibaren Hailsham yatılı okulunda kalan öğrenciler aslında organ nakli için seçilmiş ve özel olarak yetiştirilmiş bedenler. Bu nedenle gözetmenler tarafından sürekli özel oldukları belirtilerek bünyelerine dikkat etmeleri isteniyor. Bağışçı olarak tanımlanan bu çocuklar okulu bitirdiklerinde başka özel alanlarda (çiftlikler, orman kulüpleri vb) bir müddet daha olgunlaşacak ve sonrasında organ nakli için bekleyen hastalara gerekli organlarını vereceklerdir. Bağışçılar genellikle 3-4 organ naklinden sonra ise genç yaşta tükenmektedir. Yazar ölüm sözcüğü yerine “tükenmek” kavramını özenle kullanıyor. Bağışçıların iyileşme sürecindeki bakımını ise “bakıcılar” olarak adlandırılan başka bir grup üstleniyor. Romanın başlangıcında Kathy’i kendi sözleriyle şöyle tanıyoruz:

“Benim adım Kathy H. Otuzbir yaşımdayım ve onbir yıldan uzun süredir bakıcıyım. Biliyorum, kulağa çok uzun bir zaman gibi geliyor, ama aslında sekiz ay daha, bu yıl sonuna kadar çalışmamı istiyorlar. Böylece neredeyse oniki yılım dolacak. ... Benim bağışçılarım her zaman beklenenden daha fazlasını başardılar. İyileşme süreçleri daha etkileyici oldu ve neredeyse hiçbiri “sorunlu” kategorisine alınmadı, dördüncü organ bağışından önce bile ...”

Roman gizemli bir tarzda başlıyor ve uzun süre organ bağışıyla ilgili gerçekler ve ayrıntılar tam olarak ortaya çıkmıyor. Bu nedenle başlangıçta yatılı bir okulda okuyan öğrencilerin okul yaşamına odaklanıyoruz. Anne babaları bilinmeyen, okul öncesi çocukluk anıları olmayan, hafta sonları ve tatillerde bile evlerine gitmeyen bu gizemli okul öğrencileri roman ilerledikçe karşımıza birer bağışçı ve bakıcı olarak çıkıyor. Böylece

pek çok ayrıntı ile birlikte bağışçılara ve bakıcılara ait korkunç gerçek de ilerleyen aşamada ortaya çıkıyor. Ancak ilginç bir şekilde tüm bakıcılar ve bağışçılar bu durumu kabullenmiş durumdadılar. En ufak bir isyan yok ve herkes kaderine razı. Oysa bir gözetmenin deyimine göre onlar “zavallı yaratıklar”.

Arka planda üstün bir ırk oluşturma, öjenizm, Nazizim, faşizm gibi kavramların olduğu ve oldukça sade bir dille aktarılan

roman “yatılı okul” metaforu üzerinden gözetmenler, disiplin ve eğitim sistemine de eleştiriler getiriyor. Ancak ne olursa olsun insana olan vurgu sanat (resim, müzik, şiir) ve aşk (sevgi) üzerinden yapılıyor. Bu aslında seçilmiş kurbanların bir insan olduğu gerçeğini de ortaya koyuyor. Kısacası sanat bizi biz yapıyor, ruhumuzu yansıtıyor. Okuldaki gözetmen Madamın deyimiyle “sanat klonlanmış yaratıkların bir ruhları olup olmadığını anlamaya yarıyor”. Özellikle roman kahramanımızın okul anılarında yer alan ve okuldayken kaybettiği için sürekli aradığı bir kasette yer alan “Never Let Me Go” şarkısı romana da ismini veriyor.

Romanın sonunda Kathy bir yandan sürekli zihninde yer alan Hailsham okulunu atmaya çalışırken bir yandan da aşkını kaybetmenin hüznüyle şunları söylüyor:

“Kendim için yaptığım tek şey, Tommy’nin tükendiğini öğrendikten iki hafta sonra, aslında gerek olmadığı halde arabayla Norfolk’a gitmem oldu. Özellikle peşinde olduğum birşey yoktu ve sabile kadar da gitmedim. Belki de sadece o bomboş, düz tarlalara ve büyük, gri gökyüzüne bakmak istemişimdir...”

Romanın filme çekilmesini ise İngiliz yönetmen Mark Romanek 2010 yılında gerçekleştirmiş. 103 dakikalık filmin oyuncularını ise Oscar adaylığı olan Carey Mulligan, Andrew Garfield ve Keira Knightley. Film, romanın karanlık ve loş yapısını aktaracak şekilde loş bir ışıklandırma ile çekilmiş ve başroldeki 3 oyuncuyla birlikte Havuz filminden hatırladığımız Charlotte Rampling de Madam rolüyle oldukça başarılı. Görüntüleriyle de hafızalarımıza kazınacak bir film olan Beni Asla Bırakma'da İngiltere'nin soğuk deniz manzaraları, ıssız kumsalları, yağmurlu havaları ve kırsal bölgelerini de yansıtan çok güzel kareler var. Filmin son sahnesindeki dikenli tel manzarası da roman kahramanı Kathy'nin yaşadıklarını güzel bir metaforla simgeliyor. Son olarak Kazuo Ishiguro'nun "Günden Kalanlar" (The Remains of the Day) romanının da Anthony Hopkins ve Emma Thompson'un oynadığı bir senaryo ile filme çekildiğini belirtelim.

Tüm sanatseverlere hem "Beni Asla Bırakma" romanını okumalarını hem de filmi seyreteceklerini öneriyorum.